

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KARABÜK YENİCE BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	11
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	11
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	14

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu	5
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	6
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	7
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	8
Tablo 7: Yenice Belediyesinin şirketiyle ilgili bilgilere ait tablo	8
Tablo 8: Şartlı Bağış ve Yardımlar Hesabı	20
Tablo 9: Yenice Belediyesi Şartlı Bağış ve Yardımlar Listesi	20
Tablo 10: Doğrudan Temin ile Yapılan Mal ve Hizmet Alımları (TL)	33
Tablo 11: Sözleşme Yapılmadan Doğrudan Teminle Yapılan Alımlar	34
Tablo 12: Uygulamada Belirlenen Tarife ve Maliyetler	47
Tablo 13: Tahsilat Oranı Düşük Olan Gelirler	51

KISALTMALAR

KHK : Kanun Hükmünde kararname

LTD.ŞTİ. : Limited Şirket

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediyeye Ait Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması, Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması
2. Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması
3. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Hatalı Hesapta Muhasebeleştirilmesi
4. Bilgisayar Yazılımlarının Duran Varlıklar Hesabında İzlenmemesi ve Amortisman Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Belediye Birimleri ve Ücretsiz Su Kullanılan Yerlerde Sayaç Bulunmaması
2. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması
3. Belediyenin Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporlarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması
4. İşçileri Bakanlığı Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin Kullanılmaması
5. Doğrudan Temin ile Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
6. Doğrudan Temin ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Yapım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması
7. Kalkınma Ajansı Payının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi
8. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmeler Bulunması
9. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

10. Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması
11. Hat Tahsisi ve Ticari Plaka Verme İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması
12. Su ve Atık Su Tarife Tespitinin Maliyet Esasına Dayalı Yapılmaması
13. Su Kaynaklarının Daha Etkin Kullanımı İçin Öngörülen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi
14. Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi
15. Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi
16. İş Kazası Nedeniyle Ödenen Tazminat ve Mahkeme Masraflarının Olayda Kusurlu Bulunan Taşeron Firmaya Rücu Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 127'nci maddesinde mahalli idareler; “İl, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.” şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı maddede mahalli idarelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Yenice Belediyesi, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, mahalli idareler bütçesine tabi, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir. Genel Yönetim kapsamında bir kamu idaresi olan Belediye, mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu olup, bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi ile gelir kaynakları gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları, 15'inci maddesinde de Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları tadadi olarak sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

Belediyenin görev, yetki ve faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler içeren başlıca mevzuata aşağıda yer verilmiştir.

Kanunlar:

- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 6085 sayılı Sayıştay Kanunu
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 3194 sayılı İmar Kanunu
- 2872 sayılı Çevre Kanunu
- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu
- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

Yönetmelikler:

- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Belediye ve Bağlı Kuruluşlar ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik
- Belediye Tahsilât Yönetmeliği
- Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik
- Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Yenice Belediyesine Ait İkincil Mevzuat:

Yenice Belediyesine ait önemli yönetmelik ve yönergelere aşağıda yer verilmiştir.

- Yenice Belediyesi Sosyal İşler ve Yardım Esasları Yönetmeliği
- Yenice Belediyesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi
- Yenice Belediyesi Bütçesinden Yapılacak Temsil, Tören, Ağırılama, Tanıtım ve Fuar Giderleri Yönetmeliği

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Yenice Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 üyeden oluşmaktadır.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı; zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre başkan yardımcısı görevlendirebilmektedir.

Yenice Belediyesinde; biri seçilmiş, birisi de atanmış olmak üzere 2 Belediye Başkan Yardımcısı, 5 müdürlük, 3 amirlik mevcuttur. Birimler Belediye Başkanı ve başkan Yardımcılarına bağlı olarak örgütlenmişlerdir.

Belediyenin 2024 yılı itibarıyla 107 çalışanı bulunmaktadır. Bu çalışanlardan; 47'si memur, 19'u kadrolu işçi ve 42'si ise 696 sayılı KHK kapsamında çalışan personelden oluşmaktadır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı/Çalışan Personel Sayısı
Memur	67	47
Kadrolu İşçi	34	19
Toplam	101	66
Sözleşmeli Personel	0	0
Geçici İşçi	0	0
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	41
Genel Toplam	101	107

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Yenice Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Yenice Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu

E. Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Net Bütçe Ödeneği Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0	30.930.000,00	8.680.000,00	915.200,00	40.525.200,00	40.469.535,53	55.664,47
2	SGK Devlet Primi Giderleri	0	4.405.000,00	687.000,00	-63.000,00	5.029.000,00	5.014.933,39	14.066,61
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0	28.660.000,00	26.597.000,00	759.200,00	56.016.200,00	55.983.714,14	32.485,86
4	Faiz Gideri	0	410.000,00	500.000,00	41.600,00	951.600,00	951.517,40	82,60
5	Cari Transferler	0	1.340.000,00	1.500.000,00	-253.000,00	2.587.000,00	2.586.769,32	230,68
6	Sermaye Giderleri	0	3.535.000,00	7.963.000,00	-980.000,00	10.518.000,00	10.480.487,04	37.512,96
7	Sermaye Transferi	0	0	0	0		0	0
8	Borç Verme	0	0	0	0		0	0
9	Yedek Ödenekler	0	420.000,00	0	-420.000,00		0	0
Toplam			69.700.000,00	45.927.000,00		115.627.000,00	115.486.956,82	140.043,18

Yenice Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 69.700.000,00 TL ödenek verilmiş olup, 45.927.000,00 Ek bütçe birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 115.627.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 115.486.956,82 TL bütçe gideri yapılmış ve 140.143,18 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (Ek Bütçe Dahil)	Tahsilat Tutarı	Red ve İadeler	Net Tahsilat	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	5.985.000,00	3.970.772,00	0	3.970.772,00	66,34
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.240.000,00	8.245.074,54	0	8.245.074,54	100,06
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	31.100.000,00	33.753.826,71	0	33.753.826,71	108,53
05- Diğer Gelirler	69.972.000,00	75.206.473,73	0	75.206.473,73	107,48
06- Sermaye Gelirleri	330.000,00	0	0	0	0
09- Red ve İadeler (-)	0	0	0	0	0
Toplam	115.627.000,00	121.176.146,98	0	121.176.146,98	104,80

Tabloda yer alan bilgilere göre, 2024 yılında net bütçe geliri tahminlerin üstünde %104,80 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gelir Kalemlerinden Vergi gelirleri (%66,34), Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri (%100,06), Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler (%108,53) ve Diğer Gelirler de (%107,48) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek	Bütçe Gideri (Gerçekleşen Tutar)	Toplam Ödeneğe Göre Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	30.930.000,00	40.525.200,00	40.469.535,53	99,86
02-SGK Devlet Primi Giderleri	4.405.000,00	5.029.000,00	5.014.933,39	99,72
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	28.660.000,00	56.016.200,00	55.983.714,14	99,94

04- Faiz Gideri	410.000,00	951.600,00	951.517,40	99,99
05- Cari Transferler	1.340.000,00	2.587.000,00	2.586.769,32	99,97
06- Sermaye Giderleri	3.535.000,00	10.518.000,00	10.480.487,04	99,64
07-Sermaye Transferi	0		0	0
08- Borç Verme	0		0	0
09- Yedek Ödenekler	420.000,00		0	0
Toplam	69.700.000,00	115.627.000,00	115.486.956,82	99,87

Tabloda yer alan bilgilere göre, 2024 yılında bütçe giderleri, toplam ödeneğe göre %99,87 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodunda yer alan Gider Kalemlerindeki gerçekleşme oranları bu oranla aynı seviyededir.

Belediyenin 2024 yılı Bütçesi ile 115.627.000,00 TL ödenek ve 115.627.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup bütçe denkliği sağlanmıştır.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Hesap Adı	2022 YILI (TL) (A)	2023 YILI (TL) (B)	2024 YILI (TL) (C)	2023 – 2022 DEĞİŞİM ORANI (%) [D=(B-A)/A]	2024 – 2023 DEĞİŞİM ORANI (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	2.044.794,04	3.909.758,73	3.970.772,00	91,21	1,56
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.931.213,41	6.057.339,35	8.245.074,54	106,65	36,11
Alınan Bağış ve Yardımlar	5.243.175,43	7.010.634,71	33.753.826,71	33,71	381,47
Diğer Gelirler	21.909.985,56	39.719.333,77	75.206.473,73	81,28	89,34
Sermaye Gelirleri	66.023,00	49.817,00	0	-24,54	
Alacaklardan Tahsilat	0	0	0		
Red ve İadeler (-)	0	0	0		

Toplam	32.195.191,44	55.445.592,07	121.176.146,98	72,21	118,55
---------------	----------------------	----------------------	-----------------------	--------------	---------------

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre %118,55 oranında artış göstermiştir. Bu çerçevede; Alınan Bağış ve Yardımların %381,47 oranındaki artışı toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın, merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının eklenmesi sonucu arttığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Hesap Adı	2022 YILI (TL) (A)	2023 YILI (TL) (B)	2024 YILI (TL) (C)	2023-2022 DEĞİŞİM ORANI (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 DEĞİŞİM ORANI (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	8.903.633,25	20.978.467,89	40.469.535,53	135,62	92,91
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	1.570.622,07	2.587.906,31	5.014.933,39	64,76	93,78
Mal ve Hizmet Alımı	14.644.674,80	25.962.427,73	55.983.714,14	77,28	115,63
Faiz Giderleri	147.734,13	453.871,46	951.517,40	207,22	109,64
Cari Transferler	627.283,01	1.410.820,73	2.586.769,32	124,90	83,35
Sermaye Giderleri	5.489.873,80	1.329.741,98	10.480.487,04	-75,77	688,15
Sermaye Transferleri	0	0	0	0	0
Borç Verme	0	0	0	0	0
Yedek Ödenek	0	0	0	0	0
Toplam	31.383.821,06	52.723.236,10	115.486.956,82	67,99	119,04

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre %119,04 artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderlerinin %93,78 oranında, Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin %115,63 oranında, Faiz Giderlerinin %109,64 oranında ve Sermaye Giderlerinin de %688,15 oranında arttığı görülmektedir. Oransal olarak en büyük artış Sermaye Giderlerinde, TL bazında ise Mal ve Hizmet Alımlarında meydana gelmiştir.

Yenice Belediyesine ait bir adet Belediye Şirketi mevcut olup bu şirket ile ilgili detaylı bilgiler tablo halinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 7: Yenice Belediyesinin şirketiyle ilgili bilgilere ait tablo

ÜNVANI	SİCİL NO	KURULUŞ TARİHİ	ORTAKLIK YÜZDESİ VE TARİHİ	ÖDENEN SERMAYE (TL)	FAALİYET ALANI
IHLAMUR TERAS TURİZM SANAYİ ve TİCARET LTD.ŞTİ	382	13.06.2017	%100	5.000.000,00	Belediye Hizmetleri, Turizm (Konaklama-Bungalov Evler-Restoran-Kafeterya)

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Yenice Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

- 1) Bilanço
- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence

elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi sonucu tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmemiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan hazırlanmamıştır.
6. İdare performans programı hazırlanmamış ve yayımlanmamıştır.
7. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur ancak eksiklikler vardır.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.
12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.
13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ve Ön Mali Kontrol Yönergesi çıkartılmış ancak uygulamada yetersizlik açısından iyileştirilmesi gerekmektedir.
14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.
16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir.
18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.
19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Karabük Yenice Belediyesinin 2024 mali yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyeye Ait Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması, Tapuda Kayıtlı Taşınmazlar ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarının “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak değer tespitinin yapılmadığı, gerekli formların düzenlenmediği ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz işlemleri” başlıklı 44'üncü maddesinde kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Buna istinaden Kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik” ile düzenlenmiştir.

Yönetmelik’in “Kayıt ve kontrol işlemleri” başlıklı 5'inci maddesine göre; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır. Anılan Yönetmelik maddesinin devamında taşınmazların hangi değer üzerinden kayda alınacağı belirlenmiştir. Maddede tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden kayda alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'e göre, taşınmazların rayiç değerinin; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi

gerekmektedir. Ayrıca, taşınmazların kayıtlara alınan değerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerekmektedir.

Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesine göre, taşınmazların; söz konusu Yönetmelik eklerinde gösterilen Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunda, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formunda, Orta Malları Formunda, Genel Hizmet Alanları Formunda, Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazılarak kaydının tutulması; Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce hazırlanan bu formların taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderilmesi; mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek Yönetmelik ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulması; İcmal cetvellerinde, kayıt planında belirtilen unsurların her biri için bir satır ayrılması ve bu taşınmazlara ilişkin adet ve yüz ölçüm toplamalarının belirtilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesi (b) bendinde; cins tashihi, binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre: Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihiinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihiine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Anılan Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesine göre, kamu idarelerinin taşınmazlarının 31.12.2017 tarihine kadar envanter işlemlerinin tamamlanması ve kayıt altına alınması işlemlerinin bitirilmesi gerekmekte iken Belediye tarafından söz konusu işlemlerin bitirilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinde de taşınmazlar hakkında Kamu

İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, bu maddede belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı belirtildikten sonra Yönetmelik'in 188 ile 193'üncü maddeleri arasında taşınmaz varlıklara ilişkin işlemler muhasebe ilkeleri doğrultusunda açıklanmıştır.

Maddeye göre, edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınması, bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların ise muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınması gerekmektedir.

Ayrıca, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 08.01.2018 tarih ve 2018/11321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yönetmelik ile değiştirilen ve 01.01.2018 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren "Maddi duran varlıkların kayıt değerleri" başlıklı 26'ncı maddesine göre, gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle muhasebeleştirilmesi, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların ise gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirilmesi, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınması gerekmektedir.

Maddi duran varlıkların tamamının gerçek bedeli ve değeri üzerinden muhasebeleştirilmesi esas olduğundan, envanteri tam çıkarılamayan ve değerlemesi yapılmayan maddi duran varlık kayıtları gerçeği yansıtmayacak, mali tablo ve raporlarda gerçek bilgileri ve değerleri ile yer almayacaktır. Tüm maddi duran varlıkların envanteri çıkarılıp, değerlemesi yapılmadığı takdirde 500 Net Değer Hesabı da gerçek değerini göstermeyecektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 346'ncı maddesinde, 500 Net Değer Hesabıyla ilgili olarak;

"Bu hesap, hesaplarda kayıtlı varlıklar toplamı ile yabancı kaynaklar, değer hareketleri, yeniden değerlendirme farkları, geçmiş yıllar olumlu-olumsuz faaliyet sonuçları ve dönem faaliyet sonuçları toplamı arasındaki fark; hesaplarda kayıtlı olmayan varlık ve yabancı kaynaklardan kaydi envanteri yapılarak hesaplara alınanlar ile özkaynaklar ana hesap grubundaki diğer hesaplarda kayıtlı tutarlardan bu hesaba aktarılmasına karar verilenlerin izlenmesi için kullanılır.

Envanteri yapılan varlık karşılıkları bu hesaba alacak, ilgili varlık hesabına borç kaydedilir." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere; envanteri yapılmayan varlıklar için karşılık ayrılıp taşınmaz hesaplarına alacak yazılması mümkün olmadığından, bu hesaplarda bulunan kayıtlı tutarlar gerçek değerini göstermeyecektir. Dolayısıyla taşınmazlara ilişkin olarak envanter ve değerleme işlemlerinin yapılması, mali tabloların doğru ve tam bilgi üretebilmesi için önem arz etmektedir.

Yenice Belediyesinin 2024 yılı Kesin Mizan Cetveli ve taşınmaz kayıtları ile Yenice Tapu Müdürlüğünden yazı ile temin edilen verilerin incelenmesi sonucunda;

Belediye adına tapuda kayıtlı 166 taşınmazının “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak tamamının kayıtlarının yapılmadığı, Yönetmelik eki formlar konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulmadığı görülmüştür. Söz konusu form ve cetvellerin düzenlenmemiş olması taşınmazlara ilişkin envanter ve muhasebe kayıtlarının takibatının yapılmasını güç kılmaktadır. Yine Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazlar için cins tashihleri yapılarak değer tespit çalışmaları da gerçekleştirilmemiştir.

Belediyenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlarla ilgili işlemlerin yapılmaması mali tablolara etkisi bakımından bilançoda maddi duran varlıkları içerisinde yer alan 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ve 252 Binalar Hesaplarının kayıt ve tutar olarak gerçeğı yansıtmamasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, Belediyeye ait taşınmazların değer tespitinin yapılarak, muhasebe kayıtlarına uyumlu hale getirildiğı ifade edilmiştir. Ancak, 2025 yılında yapılan kayıtların 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Belediye taşınmaz envanterinin sağlıklı bir şekilde oluşturularak, tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespit ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, anılan Yönetmelik hükümleri doğrultusunda ilgili form ve cetvellerde kayıt altına alınması ve bu kayıtların muhasebe sistemine tam ve doğru şekilde aktarılması gerekmektedir.

BULGU 2: Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması

Şartlı bağış ve yardımların alımında ve kullanımında, muhasebe kayıtlarının hatalı yapıldığı, 380 Gelecek aylara ait gelirler hesabı ile 480 Gelecek yıllara ait gelirler hesabının kullanılmayarak, doğrudan gelir kaydedildiğı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğı'nin “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde; genel

yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanmasına ilişkin ilişkin usul ve esasların belirlenmesi bu Yönetmeliğin amaçlarından olduğu, “Kapsam” başlıklı 2'nci maddesinde de; bu Yönetmeliğin merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini kapsadığı belirtilmiştir.

Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Hüküm bulunmayan haller” başlıklı 508'inci maddesinde; bütçeye ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan ve ihtiyaç duyulan hallerde, Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için yapılan düzenlemelerin esas alınacağı belirtilmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 17.04.2018 tarih ve 6777 sayılı Yazısı ile; uygulama birliğinin sağlanması amacıyla söz konusu Yönetmeliklerde belirtilen işlemlerin açıklamalar çerçevesinde yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

İlgili Yazı'da;

“A- Şartlı Bağış ve Yardımlar

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Şartlı bağış ve yardımlar” başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası “Şartlı bağış ve yardımlar alındıklarında, tahsis amacına uygun olarak kullanılmak üzere ilgili hesaplara, karşılıkları ise yükümlülük olarak kaydedilir. Yükümlülük tutarı, şartlı bağış ve yardımların tahsis amacı gerçekleştirilince gelir olarak kaydedilir. Bunların kullanılması sonucu kamu idaresi adına kaydı gereken bir varlık üretilmiş ise söz konusu varlık maliyet bedeliyle muhasebeleştirilir.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye üçüncü fıkra olarak “Ayni olarak alınan şartlı bağış ve yardımlar edinildikleri tarihteki gerçeğe uygun değeri ile kaydedilir.” hükmü eklenmiş olup, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde ise ilgili hesapların niteliğinde ve işleyişinde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına gerekli yardımcı hesap tanımlamaları yapılmış olup buna göre;

1) Şartlı bağış ve yardım olarak alınan nakit tutarlar öncelikle bir taraftan 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç, ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ya da 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak, diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilecektir. Bu tutarların, şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılmasını müteakip ise ayrıca düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir.

2) Şartlı bağış ve yardım olarak alınan taşınırlar ilgili hesaba borç, ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ya da 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir. Taşınırlardan kullanılan, kullanıma verilen, tüketilen, üretime verilene dair tutarlar ise şartlı bağış ve yardım yapılan harcama biriminden alınacak yazı üzerine ayrıca düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir.

3) Şartlı bağış ve yardım olarak alınan taşınmazlar ilgili hesaba borç, ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ya da 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir. Taşınmazlar üzerinde, şart kılınan amaca uygun işlem tesis edildiğinde ise 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir.

4) 1/1/2018 tarihinden anılan Yönetmeliklerin yayım tarihine kadar 600-Gelirler Hesabına kaydedilen ve tahsis amacı gerçekleşenler hariç şartlı bağış ve yardımlara ilişkin tutarlar 600-Gelirler Hesabına borç, ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ya da 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilerek düzeltme işleminin yapılması gerekmektedir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen Yazı'da, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik ile şartlı bağış ve yardımların tahsis amacı gerçekleşince gelir kaydedileceği ve aksi halde yükümlülük kaydı olarak muhasebe kayıtlarında yer alması gerektiği belirtilmiştir. İlgili Yazı'dan anlaşılabacağı üzere, şartlı bağış ve yardım olarak alınan nakit tutarlar, taşınır ve taşınmazların tahsis amacına uygun olarak kullanılmak üzere ilgili hesaplara, karşılıkları ise yükümlülük olarak vadesine göre 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ya da 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir.

Hesap ve kayıt düzeninde tekdüzenin sağlanması Genel Yönetim Muhasebe

Yönetmeliği'nin amaçlarından olup anılan Yazı'nın uygulama birliğinin sağlanması amacıyla yayımlanması nedeniyle, mevcut düzenlemenin tüm genel bütçe kapsamındaki idareleri kapsayacak şekilde uygulanması gerekmektedir.

Belediyeye ait hesap ve işlemlerin incelenmesi neticesinde, şartlı bağış ve yardım olarak edinilen varlıkların ilgili yükümlülüğün gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın doğrudan gelir kaydedildiği görülmüştür.

Tablo 8: Şartlı Bağış ve Yardımlar Hesabı

Hesap Kodu	Hesap Detay	Toplamı
600.04.04.01.03	Kurumlardan Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar	28.535.595,66

Tablo 9: Yenice Belediyesi Şartlı Bağış ve Yardımlar Listesi

Tarih	Nereden Alındığı	Mahiyeti	Tutar
14.08.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Çöp Konteyneri Alımı	560.000,00
28.08.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Çöp Kamyonu Alımı	2.550.000,00
04.09.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Kanal Kazıcı İş Makinası Alımı	3.450.000,00
09.09.2024	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)	Kamu Alanlarının Hasarlarının Giderilmesi	2.000.000,00
11.09.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Çöp Konteyneri Alımı	280.000,00
25.10.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Kentsel Dönüşüm Başkanlığı)	6306 Sayılı Kanun Kapsamında İş ve İşlemlerde Kullanılmak Üzere	5.000.000,00
20.12.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (İller Bankası)	İçme Suyu Malzemeleri Alımı	6.879.595,66
31.12.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Ajansı Başkanlığı)	Sıfır Atık Projesi Kapsamında Araç Alımı	1.816.000,00
31.12.2024	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü)	Hava Kalitesinin İyileştirmesi (Doğalgaz Dönüşümü)	3.000.000,00
11.09.2024	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Belediye Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Hibe	3.000.000,00

Şartlı bağışların vadelerine göre kaydedilmemesi mali tabloları olumsuz etkilemekte, tüm işlemlerin ilgili dönem içinde veya sonuçları itibarıyla o dönemle ilgili olmasını ifade eden dönemsellik ilkesine aykırı bir uygulamaya sebebiyet vermektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, şartlı bağışların doğrudan gelir kaydedilmesine ait işlemlerin ilgili Yönetmelik çerçevesinde yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak, yapılacak kayıtların 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Şartlı bağış ve yardımların, kullanım süreleri dikkate alınarak, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı veya 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmesi, bu tutarlardan şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılanların ise yükümlülük hesaplarından çıkarılıp gelir hesaplarına aktarılması, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesi açısından önem arz etmektedir.

BULGU 3: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Hatalı Hesapta Muhasebeleştirilmesi

Belediye tarafından emlak vergisiyle birlikte tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarının 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı yerine hatalı olarak 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında takip edildiği görülmüştür.

22.08.2015 tarihli ve 29453sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik’in;

“Katkı payının tarh, tahakkuku ve tahsili” başlıklı 5'inci maddesinde;

“Katkı payı, bina, arsa ve araziler için, mükellefiyetin başlangıç yılında tespit edilen vergi değeri üzerinden; mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren ise, her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nisbetinde artırılması suretiyle tespit olunacak değer üzerinden, yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsil edilen emlak vergisinin yüzde on (%10)'u oranında, emlak vergisiyle birlikte tarh, tahakkuk ve tahsil edilir.”

“Katkı payı hesabı” başlıklı 6'ncı maddesinde ise;

“Belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarlar, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılır.”

hükümleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabının niteliğini düzenleyen 274'üncü maddesinde, anılan

hesabın bütçe ile ilişkilendirilmeksizin mevzuatları gereği, diğer kamu idareleri adına yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, belediyelerce yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsil edilen emlak vergisinin yüzde on (%10)'u oranında, kültür varlıkları katkı payının il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları adına emlak vergisiyle birlikte tahsil edileceği, başka kamu idareleri adına tahsil edilen tutarların ise 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabında muhasebeleştirileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından tahsil edilen katkı paylarının 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı yerine 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Hatalı muhasebe işlemleri nedeniyle, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının alacak tutarının olması gerekenden 138.613,38 TL fazla ve 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabının alacak tutarının olması gerekenden aynı tutarda eksik olmasına sebebiyet verilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, "Taşınmaz kültür varlıkları korunmasına ait katkı paylarının, 362 hesaplarda takip edilmesi işlemleri muhasebe kayıtlarında düzeltilerek gerçekleştirilmiştir." denilmiştir. Ancak, söz konusu işlemlerin 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Belediye tarafından emlak vergileriyle birlikte tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarının 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bilgisayar Yazılımlarının Duran Varlıklar Hesabında İzlenmemesi ve Amortisman Ayrılmaması

Belediyenin edindiği ve kullanımında olan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 No.lu Haklar Hesabının niteliğini düzenleyen 210'uncu maddesinde; anılan hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi amacıyla kullanılacağı ifade

edilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliğini düzenleyen 214'üncü maddesinde ise; buhesabın, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yıl sonunda %100 amortismanına tabi olacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, fiziksel varlığı bulunmayan belli bir şekilde kullanılan veya yararlanılan bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerektiği ve söz konusu Hesabın amortismanına tabi olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Yönetim Bilgi Sistemi Uygulamaları, Entegrasyon, Uyarlama ve Geliştirilmesi ile Adres Kayıt Sistemi (MAKS) Analiz ve Veri Entegrasyonu ile idarenin kullanım lisans hakkına sahip olduğu toplam 398.815,00 TL değerinde bilgisayar yazılımının 260 Haklar Hesabına kaydedilmemesi nedeniyle dönem sonu mali tablolarında söz konusu hesabın aynı tutarda eksik görünmesine neden olmuştur.

Kamu İdaresinin cevabında, bilgisayar yazılımlarının 260 ve 268 Haklar Hesabına kaydedilerek, duran varlıklar hesabında izlenmesinin ve amortisman ayrılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir. Ancak, yapılacak kayıtların 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Belediye tarafından edinilen ve ekonomik değer taşıyan bilgisayar yazılımlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmesi ve amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye Birimleri ve Ücretsiz Su Kullanılan Yerlerde Sayaç Bulunmaması

Belediye tarafından su tahakkuku yapılmayan yerlerde su sayacı olmaması nedeniyle ne kadar su tüketiminin yapıldığının ölçülmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu belirtilmiştir. Belediyece su ücretine ilişkin tahakkuk yapılmasa da tüketilen suyun miktarının belirlenmesi için sayacın bulunması ve belli periyotlarla sayacın okunması gerekir. Böylece su tüketimine ilişkin verilerin elde edilmiş olması sağlanacaktır.

16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği’nin "Bedelsiz su kullanımlarının takibi" başlığı altındaki 36’ncı maddesi; “(1) Bedelsiz su kullanan abonelerden ibadethaneler, halk çeşmeleri ve kamu kurumları tarafından kullanılan sular sayaçtan geçirilir. Bu sayaçlar zaman aralıklarıyla okunur ve sürekli takip edilir.

(2) Bedelsiz su kullanıp abone olmayanlar için abonelik tesis edilir.”

Ayrıca, 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun Belediyenin yetkileri ve imtiyazları başlığı altındaki 15’inci maddesinde “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:”

“(a) ...

...

(l) ...

(Ek cümle: 12/11/2012-6360/18 md.) Belediye ve bağlı idareler, meclis kararıyla mabetlere, eğitim kurumlarına, yurtlara, okul pansiyonlarına, hastanelere ve cemevlerine indirimli bedelle ya da ücretsiz olarak içme ve kullanma suyu verebilirler.”

hükümlerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyeye ait 8 adet yapı (sosyal tesis, tuvalet) ve 22 adet camide kullanılan suyun ne kadar olduğunu ölçen su sayacının bulunmadığı, abonelik

işlemlerinin yapılmadığı ve kullanılan suyun ücretsiz olacağına dair herhangi bir meclis kararının olmadığı görülmüştür.

İdare cevabında, Bulguya katılmış olup Belediyeye hizmet binası, parklar, sosyal tesis, tuvaletler ve 22 adet Camilerde kullanılan suyun su sayacı takılarak abonelik işlemleri yapılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Netice itibariyle, şebeke suyu kullanan ibadethanelerin ve belediyenin tasarrufundaki taşınmazların su sayaçlarının takılarak aboneliklerinin tesis edilmesi, ücretsiz olacağına dair meclis kararının alınması, su ücreti tahakkuk ettirilmese de bu yerlerde ne kadar su tüketildiğinin takip edilmesi ile birlikte amacı dışında kullanılan su tüketiminin önüne geçilerek kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması gerekmektedir.

BULGU 2: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması

Vergi sorumlusu niteliğinde olan elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca tahsil edilerek Belediyeye ödenen aylık Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin doğruluğu ve tamlığına yönelik kontrollerin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çeşitli Vergiler" başlıklı Beşinci Bölümünde yer alan ve anılan Kanun'un 34 ila 39'uncu maddelerinde düzenlenen elektrik ve havagazı tüketim vergisinin konusu, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik tüketimi olup, mükellefi elektrik ve havagazını tüketenler; verginin tahsilinden ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olanlar 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'na göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun; "Belediyenin gelirleri" başlıklı 59'uncu maddesinin birinci fıkrasında kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları gelirler arasında sayılmış, "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak görevi belediyeye verilmiştir. 2464 sayılı Kanun'un "Vergi Usul Kanununun uygulanması" başlıklı 102'nci maddesinde ise 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebecinin, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini

haiz olduğu; VUK'da mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkilerin, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği üzere, mükelleflerin ve sorumluların beyanlarının doğruluğunun kontrol edilmesine yönelik müesseseler VUK'un 127 ila 152'nci maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Yoklama, vergi incelemesi, arama ve bilgi toplama şeklinde ifade edilen söz konusu dört müessese, gerek beyan edilenin doğruluğu ve tamlığını gerekse vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği andan beyannamenin verildiği tarihe kadar geçen süreçteki tüm işlem ve mükellefiyetlerin yerine getirilmesini sağlayarak tespit etmek amacındadır. Vergi denetimine yönelik mekanizmalar anılan VUK hükümlerinden görüleceği üzere vergi incelemesinden ibaret değildir.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde 4628 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan elektrik tedarik şirketlerinin, Belediyeye Elektrik Tüketim Vergisi beyanında bulundukları, bu şekilde tahsil edilen Elektrik Tüketim Vergisi tutarının beyan esas kapsamında Belediyeye yatırıldığı, ancak Belediye tarafından söz konusu beyanların doğruluğuna ve tamlığına yönelik olarak vergi incelemesi hariç olmak üzere herhangi bir tespit çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir.

EPDK Tarifeler Dairesi Başkanlığınca konu hakkında görüş talep eden Belediyelere gönderilen cevabi yazılarda, Kurum'a Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin tahsilinde sorunlar yaşandığı, bu nedenle hem belediyelerin gelir kaybına uğradığı hem de tedarikçiler arasına haksız rekabet olduğu yönünde başvuruların geldiği, konu hakkında dağıtım şirketlerinin belediyeler ile işbirliği yaparak gerekli bilgi paylaşımında bulunmasının önerildiği, anılan verginin EPDK'nin düzenleme alanı dışında kalan bir husus olması hasebiyle konu hakkında gerekli değerlendirmelerin ve takibin yapılabilmesi için İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne bilgi verildiği, ayrıca ilgili şebeke işletmecilerine Kurumca yazılan resmi yazı ile özetle; yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda vergi sorumlusu tedarikçilerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi amacıyla tedarikçi ile ilgili şebeke işletmecisi arasında sistem kullanım anlaşmasına esas alınan aylık tüketimler bazında ilgili belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde bulunan tüketicilere ilişkin gerçekleşen tüketim miktarlarının ve bu tüketicilere elektrik enerjisi sağlayan tedarikçi bilgilerinin paylaşılmasına yönelik ilgili

belediyelerle işbirliği içinde bulunulması hususunda gereğinin bildirildiği yönünde konu açıklığa kavuşturulmaktadır.

İdare cevabında, bulguya iştirak etmiş olup konu ile ilgili işlemlerin yapılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Bu itibarla, elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca Belediyeye ödenen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin doğru ve tam olarak tahakkuk ve tahsiline yönelik tüm veri toplama araçlarının kullanılması konusunda azami hassasiyet gösterilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporlarının İnternet Sitesinde Yayınlanmaması

Yenice Belediyesinin mevzuat gereği kamuoyuna açıklaması gereken bilgi, belge, karar ve raporlarının resmî internet sitesinde yayınlanmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu düzenlemeleri çerçevesinde herkes, ikamet ettiği beldenin hemşehrisi olup, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma haklarına sahiptir. Kanun'un hemşehri hukukuna ilişkin düzenlemesine göre, belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlü tutulmuştur. Bu nedenle belediye nezdindeki hakların takip edilebilmesi ve yükümlülüklerin tam ve eksiksiz yerine getirilebilmesi için belediye faaliyetleri konusunda uygun şekilde bilgilendirme yapılması son derece önemlidir.

Bunun yanı sıra 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun mali saydamlıkla ilgili düzenlemeleri, idareleri mali yönetim ve kontrol süreçleriyle ilgili olarak kamuoyuna açıklama yapmakla ve bunların ulaşılabilir olmalarını sağlamakla yükümlü tutmaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda, Belediyenin resmî internet sitesi ile ilgili olarak, aşağıda yer alan hususlar değerlendirilmiştir:

A- Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporlarının Yayımlanmaması

5018 sayılı Kanun'un "Malî saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinin "Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla; (...) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması, (.) zorunludur." hükmü gereğince kamu idarelerinin yıllık programlarının, stratejik planlar ile bütçelerinin, uygulanması ve uygulama sonuçlarının ve raporlarının kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması gerekmektedir.

B- Mali Tablolarının Yayımlanmaması

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali raporlamada süreler" başlıklı 327'nci maddesinin 1'inci fıkrasında;

"Bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu dışındaki mali tablolar aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar, bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu ise yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanır ve elektronik ortamda yayımlanır." hükmü yer almış, Yönetmelik'in 311'inci maddesinde ise; "Kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticileri, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticiler de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumludur." denilerek mali raporlama kapsamındaki mali tabloların yayımlanmasından üst yöneticinin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

C- Yapılan Yardımların, Sağlanan Teşvik ve Desteklemelerin Yayımlanmaması

5018 sayılı Kanun'un "Malî saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinin "Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması, (...) zorunludur." hükmü gereğince kamu idareleri tarafından sağlanan yardımların, teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede;

- Belediye Bütçesi ile Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun,
- Aylık ve yıllık dönemler itibarıyla mali tabloların,

- Belediye tarafından yapılan yardımların, sağlanan teşvik ve desteklerin,

Belediyenin resmî internet sitesinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, kamuoyuna açıklanması zorunlu bilgi belge, karar ve raporların Belediye internet sitesinde yayımlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bahse konu bilgi, belge, karar ve raporların yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, Belediyenin resmî internet sitesinde yayımlanması ve kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir.

BULGU 4: İçişleri Bakanlığı Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin Kullanılmaması

Belediyeden sosyal yardım almak isteyen vatandaşların ihtiyaç durumunu belirlemede, başvurunun sosyal güvenlik durumu, tapu bilgileri, gelir bilgileri gibi önemli kriterlerinin sorgulanabildiği İçişleri Bakanlığı Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin (BSYS) kullanılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin giderleri” başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Belediye tarafından 06.12.2016 tarih ve 60 sayılı Meclis Kararı ile yürürlüğe giren Yenice Belediyesi Sosyal İşler ve Yardım Esasları Yönetmeliği çıkarılarak, temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatlarını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken dar gelirli, yoksul, muhtaç, kimsesiz ve engellilere bütçe imkanları dâhilinde yapılacak aynî ve nakdî sosyal yardımlar ile engelli merkezlerinin oluşturulması, kadın ve çocuk korunma evleri açılması, yenidoğan bebeklere ayni yardım yapılması gibi sosyal hizmetlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde; sosyal yardım ayni ve nakdi yardım olarak tanımlanmış, nakdi yardımın para ya da özel anlaşmalarla para yerine geçebilecek alışveriş çeki, akıllı kart kontörü olarak verileceği belirtilmiştir.

“Sosyal Yardımlara İlişkin Genel Esaslar” başlıklı 6'ıncı maddesinin (a) bendinde, Belediyenin ayni ve nakdi yardımlarda bulunacağı ifade edilmiş, “Başvuru” başlıklı 8'inci maddesinde, sosyal yardımdan yararlanmak isteyen vatandaşların Belediye Başkanlığına

başvurabileceği gibi basında yer alan veya zabıta birimlerince ya da muhtarlıkça tespit edilip belediyeye bildirilen yoksul, muhtaç, engelli, kimsesiz ve düşkünlere de re'sen yapılacak inceleme üzerine yardımda bulunulabileceği açıklanmıştır.

Başvuruda istenecek belgeler Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde sayılmıştır:

“(1) Sosyal yardım talebinde bulunan kişilerden aşağıdaki belgeler istenir:

a) 21.05.2008 tarih ve 26882 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Adres kayıt Sisteminin Uygulanması" konulu 2008/8 sayılı Başbakanlık Genelgesinin 1 inci ve 2 nci maddelerine uygun olarak Kimlik Paylaşım Sisteminden (KPS) elde edilecek belge (Aile nüfus tablosunu gösterir vukuatlı Nüfus kaydı ve ikametgâh)

b) Yardıma muhtaç olduğuna dair fakirlik ihtiyacı ilmi haberi

c) Gerektiğinde diğer makam ve kişilerden, Müdürlükçe lüzum duyulan alınacak engelli ise sağlık kurulu raporu, geliri ve ihtiyacı ispata elverişli gibi bilgi ve belgeler

(2) Ancak Başkanlığın uygun görmesi halinde, zabıta veya Müdürlük personeli marifetiyle yerinde yapılacak inceleme sonucu durumu ve kimliği tespit edilenlerden başkaca belge istenmeksizin yardım yapılabilir.”

Aynı Yönetmelik'in “Başvuruların İncelenmesi” başlıklı 10'uncu maddesinde, Zabıta Amirliğince kişilerin ekonomik ve sosyal durumunu tespiti yönelik olarak gerektiğinde yerinde inceleme yapılarak sosyal inceleme raporu düzenleneceği, “Başvuruların Değerlendirmesi” başlıklı 11'inci maddesinde ise sosyal inceleme raporu ile birlikte başvuruların genel durumları, istekleri ve ihtiyaçlarıyla ilgili bilgi ve belgelerin toplanarak Değerlendirme Kuruluna gönderileceği ve Kurul tarafından başvuru sahibine sosyal yardım yapılıp yapılmayacağına karar bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdaresinin cevabında, bütünleşik sosyal yardım bilgi sistemine geçildiği ifade edilmiştir. Ancak, 2025 yılında kullanılmaya başlanan sistemin 2024 yılı işlemlerine etkisi bulunmamaktadır.

Sosyal yardım başvurularının, yerinde yapılan inceleme, yapılan değerlendirme ve sunulan kanıtlayıcı belgeler dışında, İçişleri Bakanlığı tarafından e-belediye sistemine entegre edilen ve aile nüfus bilgileri, tapu bilgileri, vergi mükellefiyet bilgileri, öğrenci bilgileri, sosyal güvenlik bilgileri, sosyal yardım bilgileri, üzerine kayıtlı araç bilgileri, gelir tespit bilgileri ve engelli durum bilgilerinin sorgulanabildiği İçişleri Bakanlığı Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi

Sisteminin kullanılarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Doğrudan Temin ile Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin ve pazarlık usulü ile yapılan mal alımlarında mevzuatta öngörülen %10'luk sınırın aşılmasına rağmen aşan kısım için Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; *"Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."* hükmü yer almaktadır.

Kanun metninde yer alan "parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamalar" ibaresinden Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi kapsamında pazarlık usulü ile yapılan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında doğrudan temin usulü yapılan alımlar anlaşılmaktadır.

24.01.2024 tarih ve 32439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 sayılı Kamu İhale Tebliği ile 01.02.2024-31.01.2025 dönemi için belirlenen parasal limitlere göre 4734 sayılı Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 2.076.108,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarının pazarlık usulü ile temin edilebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunmayan idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre; Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu

amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 62’nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ”in “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinin;

İkinci fıkrasında, Kanun’un 62’nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun’un gerek 21’inci maddesinin (f) bendi gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar hariç 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

Üçüncü fıkrasında ise Kanun’un 21’inci maddesinin (f) bendi ve 22’nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

açıklanmıştır.

Diğer taraftan, Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan temin kayıt formu” başlıklı 30.9.2’nci maddesinde, doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiği düzenlenmiştir. 11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği’nin 30.9.2’nci maddesi mülga edilmiştir. Aynı tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Doğrudan temin kaydının yapılması” başlıklı 5’inci maddesinde alımların idareler tarafından EKAP’a kaydedilerek doğrudan temin kayıt numarası oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin mal alımlarına ilişkin toplam ödenek tutarı 31.009.200,00 TL olup bu ödenek tutarının %10'u ise 3.100.920,00 TL'ye isabet etmektedir. Yıl içinde 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) ve 21'inci maddesinin (f) bentleri uyarınca yapılan mal alımlarına ilişkin harcama toplamının 8.480.719,01 TL olduğu; bu tutarın 2024 yılı bütçesiyle ayrılan ödeneğin %27'sine isabet ettiği; fakat mevzuat ile belirlenmiş olan

%10'luk limitin aşımına neden olan 5.379.799,01 TL tutarındaki harcamalar için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Temin ile Yapılan Mal ve Hizmet Alımları (TL)

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödeneğin %10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (C)	21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (D)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Toplam Harcama Tutarı (E=C+D)	Sınırı Aşan Tutar (F=E--B)	21/f ve 22/d Alımlarının Ödeneklere Oranı (%) (E/A)
Mal Alımları Ödeneği	31.009.200,00	3.100.920,	7.201.759,01	1.278.960,00	8.480.719,01	5.379.799,01	27
Hizmet Alımları Ödeneği	25.007.000,00	2.500.700,00	982.081,77	-	982.081,77	-	4
Yapım İşleri Ödeneği	-	-	-	-	-	-	-

Ayrıca, doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar Belediye tarafından EKAP üzerinde kayıt altına alınmamaktadır. Bu durum yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmekle birlikte bir yandan da 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendinde yer alan ve söz konusu Kanun'un 21'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında parasal limitler dâhilinde yapılan harcamaların, idarenin bütçesine bu amaçla koyduğu ödeneğin %10'unu aşamayacağı hükmüne ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile teyit edilememesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, doğrudan temin ile yapılan mal alımlarında bütçe ödeneğinin %10'luk sınırına uyulmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından 4734 sayılı Kanun ve ilgili ikincil mevzuat uyarınca doğrudan temin ve pazarlık suretiyle ile yapılan alımlarda, 2024 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneğinin %10'unu aşan kısım için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınması gerekmektedir. Doğrudan teminle yapılan alımlar için Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'de belirtildiği üzere Doğrudan Temin Kayıt Formunun doldurularak, alımların EKAP üzerinde kayıt altına alınması gerekmektedir.

BULGU 6: Doğrudan Temin ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Yapım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

İdarenin doğrudan teminle gerçekleştirilen ve ifası belirli bir süreyi kapsayan mal ve hizmet alımlarında yüklenici firma ile sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan temin ile ihtiyaçların karşılanması yöntemi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddenin (d) bendine göre, Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunmayan idarelerin 01.01.2024-01.02.2024 tarihleri arası 143.845,00 TL; 01.02.2024-31.01.2025 arası için 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaseye ilişkin alımları ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüyle karşılanabilir.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22.1.1.3'üncü maddesinde; alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesi mülga edilmiştir. Aynı tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin 5'inci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeye göre, doğrudan temin kapsamında yapılacak alımlarda malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunludur.

Belli bir süreyi gerektiren tedariklerde sözleşme düzenlenmesi, yüklenicinin işi zamanında idare istek ve talepleri doğrultusunda işin şartlarına uygun bir şekilde yerine getirmesini sağlayacak, eksik, kusurlu veya hatalı durumların ortaya çıkması durumunda sözleşmedeki cezai yaptırımların caydırıcı özelliği ortaya çıkacaktır.

Yapılan incelemede, sözleşmesinin ifası belirli süreyi gerektiren alımların doğrudan temin yöntemiyle tedariki sırasında sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu alımlar, belirli bir süreyi gerektirdiği açık olan paletli iş makinesi ve ekskavatör kiralınmasına ilişkin hizmet alımı işleri ile yol ve kaldırım çalışmaları için torba çimento, agrega, kum ve çakıl alımı gibi mal alımı işleridir.

Tablo 11: Sözleşme Yapılmadan Doğrudan Teminle Yapılan Alımlar

İşin Adı	Alımın Türü (Mal/Hizmet)	Gerçekleşen Satın Alımın Tutarı (KDV Hariç-TL)
Verici Telsiz-Alıcı Anons Cihazı Alımı ve Bakımı	Mal Alımı	139.645,00
Paletli Ekskavatör Kiralanması	Hizmet Alımı	90.000,00
Yol Yapımı İçin Agregası Alımı	Mal Alımı	195.000,00
Yol ve Kaldırım Çalışmaları İçin 1650 Adet Torba Çimento Alımı	Mal Alımı	65.750,00
İçme Suyu Klor-Sodyum Hipoklorit Alımı	Mal Alımı	95.000,00
Su Deposu İçin Malzeme Alımı	Mal Alımı	48.020,00
Paletli İş Makinesi Kiralanması	Hizmet Alımı	84.000,00
Yol Onarımları İçin İnce Kum ve Çakıl Alımı	Mal Alımı	48.000,00
Haşerelerle Mücadele İçin Karasinek İlacı Alımı	Mal Alımı	162.500,00
İçme Suyu Klor-Sodyum Hipoklorit Alımı	Mal Alımı	95.000,00
Park ve Bahçelerin Bakımı İçin Koruyucu ve Yağlı Boya Alımı	Mal Alımı	50.720,00

Doğrudan temin usulü ile gerçekleştirilen ve ifası belirli bir süre gerektiren mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde, yüklenici ile sözleşme akdedilmemiş olması anılan Tebliğ düzenlemesine uygun değildir.

Kamu İdaresinin cevabında, söz konusu hususta mevzuata uyulmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin ile gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren tedariklerde, yüklenicinin işi zamanında idare istek ve talepleri ile işin şartlarına uygun bir şekilde yerine getirmesini sağlamak için mevzuatta öngörülen sözleşme yapılması zorunluluğuna uyulması gerekmektedir.

BULGU 7: Kalkınma Ajansı Payının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

Belediye tarafından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansına aktarılan katılım paylarının 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde, ajanslara, belediyelerin bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden borçlanma ve tahsisi

mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında payın haziran ayı sonuna kadar cari yıl bütçesinden aktarılacağı belirtilmiştir. Aynı maddede, Bakanlar Kurulunun belediyeler için belirlenen oranı yarısına kadar indirmeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu yetki doğrultusunda Bakanlar Kurulunun 2011/2168 sayılı kararı ile bu oran yarıya indirilmiş ve belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları pay oranı binde beş olarak belirlenmiştir. 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı KHK'nin 75'inci maddesiyle, bu maddede yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Hesaplanan ve ödenen payın nasıl muhasebeleştirileceği ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde gösterilmiştir. Yönetmelik'in 276'ncı maddesinde;

"Bu hesap, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılacak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılır."

Hesabın işleyişini düzenleyen 277'inci maddesinde ise;

"Kamu idareleri payları hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

Bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılacak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

Bu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarlar bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilir."

hükümleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler 2024 Yılı Detaylı Hesap Planı'nın Kamu İdare Payları Hesabı yardımcı hesap kodlarında, kalkınma ajansları payları (363.99.10)ayrı bir yardımcı hesap olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında, Belediyetarafından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansına aktarılan 143.787,01 TL payın 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider olarak kaydedildiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, muhasebe işlemleri

nedeniyle mali tablolarda yer alan 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı ile 630 Giderler Hesabının hatalı bilgi içermesine yol açılmıştır.

Kamu İdaresinin cevabında, Kalkınma Ajansı paylarının Kamu İdareleri Payları hesabında izlenmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir. Ancak, 2024 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Kalkınma Ajansı Paylarına ilişkin muhasebe kayıtlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmeler Bulunması

Belediye sınırları içinde bazı işyerlerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu görülmüştür.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un, 3'üncü maddesinin (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere, işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, Kanun'daki muafiyet düzenlemesi ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren iş yerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. İlgili kanunlarında da bu iş yerlerinin faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı belirtilmiştir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in, "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyerinin açılmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan açılan işyerlerinin yetkili idare tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatının olması gerekmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; "*Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması İşyeri Açma İzni Harcına tabidir.*" denilmektedir.

Yapılan incelemede; Yenice Vergi Dairesi Müdürlüğünden temin edilen verilere göre, belediye sınırları içerisinde aktif durumda olan 1411 adet faal işyeri olduğu tespit edilmiştir. Vergi Dairesi verileri ile Zabıta Müdürlüğü kayıtları karşılaştırıldığında 32 iş yerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı almadan faaliyet gösterdiği, buna bağlı olarak da Belediyenin işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı geliri kaybının olduğu değerlendirilmektedir.

İdare cevabında, bulguya katılmış olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile ilgili işlemlerin yerine getirileceği belirtilmiştir.

3572 sayılı Kanun'un muafiyet düzenlemeleri de dikkate alınarak belediyenin yetki ve görev alanındaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunup bulunmadığının takibinin sağlanması ve buna bağlı olarak da işyeri açma izin harcının zamanında tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı

olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile düzenleneceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2024 yılında her işçi için 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı'nın 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin süreleri, ilgili yıl içerisinde kullandırılacağı, ilgililerin önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık ücretli izin süreleri, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami 3 yıl içerisinde kullandırılmasının gerektiği şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Belediyede görev alan kadrolu 51 işçiden 26'sının 35 ile 138 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

İdare cevabında, bulguya katılmış olup İşçilerin birikmiş yıllık ücretli izinleri kanuna uygun olarak kullandırılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, belli program dahilinde zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 10: Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

Belediyenin yıllık toplam personel gideri, en son yıl gerçekleşen bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranı ile arttırılmış miktarının %30'unu aşmasına rağmen yeni personel alımı yapıldığı görülmüştür.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında, "*Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.*" hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 28.4.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların 5 inci maddesinde, "*(1) İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz*

konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz. ..."

hükmü bulunmaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik eki Cetvellerde D-5 grubunda yer alan Belediyenin nüfusunun (10.000-14.999) aralığında olması nedeniyle yapılacak hesaplama sonucu bulunan oranın %30'u geçemeyecektir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucu oluşturulan ve 05.01.2024 tarihinde Belediye Başkanı tarafından onaylanan tabloda bu oranın %35,2 olarak belirlendiği tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede; yıllık personel giderlerine ilişkin söz konusu bu oranın, yasal sınır olan %30'ın üzerinde gerçekleştiği, bu duruma rağmen idare tarafından 2024 yılı içerisinde 14 memur personel alımında bulunulduğu tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bulguya katılmış olup bulgu konusu iş ve işlemlerin ilgili mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; Belediyenin personel alımlarında, yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerini dikkate alması, oranın aşılması durumunda yasal sınırın altına ininceye kadar personel alımı yapılmaması, yapılması halinde oluşacak kamu zararının, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Hat Tahsisi ve Ticari Plaka Verme İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması

Yenice İlçesi sınırları içinde ulaşım sağlamada çalışan servis araçlarının il/ilçe trafik komisyon kararı ile bu hakka süre belirtilmeksizin sahip olmalarına zımni olarak izin verildiği görülmüştür.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesinde; karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek

görev ve yetki olarak il ve ilçe trafik komisyonlarına verilmiştir. Kanun hükümlerinin yürütülmesinde Bakanlar Kurulu yetkilendirilmiştir.

Bakanlar Kurulunun 03.05.1986 tarih ve 19096 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Kararı’nın amacı; *vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taşımacılığın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların sayısı, verilme usul ve esaslarını tespit etmek olup, ilgili Kararın kapsamı “2918 sayılı Kanun’un 12’nci maddesi hükümlerine göre, il trafik komisyonlarınca plaka tahdidi kararı alınan İller” olarak belirlenmiştir.*

Anılan Usul ve Esaslar’ın 3’üncü maddesinde “Ticari Plaka Verilecekler” belirlenmiş,

“Ticari Plakanın Verilme Usul ve Esasları” başlıklı 5’inci maddesinde;

“Ticari plaka, kapalı teklif usulü ile aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, trafik komisyonunun tespit edeceği esaslara göre verilir.

a- İlin ihtiyacı dikkate alınarak dağıtılacak ticari plaka sayısı trafik komisyonunca tespit edilecek ticari plakanın serbest piyasadaki tahmini bedelinin %80’ine tekabül eden muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususlar mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurulur...

hükmü yer almıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. Maddesinde “f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay’ın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla

devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

(Ek fıkra:22/12/2021-7349/10 md.) Belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan ve toplu taşıma hizmeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere; nüfus, hattın uzunluğu ve hattı kullanan sayısı kriterlerini esas alarak tespit edeceği hatlardaki toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlananlara ilişkin gelir desteği ödemesi yapabilir.”

Ayrıca, 5393 sayılı Kanun’un 84’üncü maddesinde; belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Kanun hükümlerinde 5393 sayılı Kanun’a aykırı hükümlerin bulunması durumunda 5393 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu hüküm çerçevesinde, 5393 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 13.07.2005 tarihinden itibaren belediye sınırları içerisindeki il trafik komisyonunun toplu taşımaya ilişkin yetkileri hukuken kaldırılmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun’da yazılı hükümlere göre yürütüleceği, “Kiralarda sözleşme süresi” başlıklı 64’üncü maddesinde kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin, on yıldan çok olamayacağı, üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınmasının şart olduğu, katma bütçeli idarelerde bu iznin, idarelerin bağlı bulundukları bakanlıktan alınacağı, özel idare ve belediyeler için kendi özel kanunlarının uygulanacağı, üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedelinin her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 12’nci maddesi ile il ve ilçe trafik komisyonlarına yolcu taşıtları üzerinde birtakım görev ve yetkilerin verildiği, ilgili Kanun’a dayanılarak çıkarılan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar’da ticari plaka verilebilmesi için gerekli şartların neler olduğu, ticari plakaların hangi usul ve esaslar ile verilebileceğine ilişkin düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir.

Ancak gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanunu’nda gerekse de 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda yukarıda ifade edilen

maddeler dikkate alındığında belediyelerin de toplu taşıma konusunda görev ve yetkisinin bulunduğu, 5393 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinde belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Kanun'un uygulanmayacağı ifade edildiğinden dolayı ilgili Kanun'un yürürlüğe girdiği 13.07.2005 tarihinden itibaren belediye sınırları içerisindeki il trafik komisyonlarının belediyelerin toplu taşımaya ilişkin görev ve yetkilerine giren hususlardaki yetkilerinin kaldırıldığı görülmektedir.

Belediyeler toplu taşımaya ilişkin haklarını ve imtiyazlarını bizzat kendisi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de yasal olarak gördürebilir. Söz konusu hakkın, belediye tarafından bizzat kullanılabileceği gibi başka kişilere gördürülmesi yasal olarak mümkün olmakla birlikte bu hakkın devri ise yine yasal düzenlemelere uygun olarak ihale yöntemiyle verilmesi gerekecektir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesine göre belediyelerin bu hakkı bu Kanun'a göre ihale yapmak suretiyle ihaleyi kazananlara vermesi, ancak mezkur Kanun'un 64'üncü maddesine göre de bu hakkın verilme süresi 10 yılı aşmamalıdır. Bununla birlikte, toplu taşıma hakkı süresinin en fazla 10 yıl olmasının tek istisnasını ise, Belediyenin; Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (2018 öncesi İçişleri Bakanlığı) kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilmesi durumu oluşturmaktadır.

Konuya ilişkin örnek yargı kararlarının de irdelenmesi sonucunda, Danıştay 13'üncü Dairesinin muhtelif tarihlerde vermiş olduğu, Karar Numaraları sırasıyla; 2014/1950, 2015/3164, olan kararlarında da:

-Toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettirilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran belediyelerin yetki ve imtiyazında olduğu,

-Belediye tarafından toplu taşıma vasıtalarını işlettirilmesinin; imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma suretiyle gördürebileceği,

-Toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri ile sağlanabilmesinin ise bu durumda belediyenin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağından, söz konusu vazgeçme iradesinin belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması halinde geçerli olacağı,

-Söz konusu toplu taşıma hakkının kiralama veya ruhsat vermek suretiyle devredilmesinin süreleri, yıllık artış oranları gibi hususları içerecek şekilde 2886 sayılı DİK'e göre ihale yapılarak mümkün olduğu ve ruhsat verme yönteminde süresiz bir şekilde taşıma imtiyazının verilemeyeceğini,

belirtmek suretiyle hüküm tesis edilmiştir.

Danıştay 13'üncü Dairenin 2014 / 2859 no.lu Kararı'nda; *"..., davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine karar verilmiş olup, bu karar Danıştay tarafından da onanmıştır."* Aynı şekilde Danıştay 10. Dairesinin 2000/2114 Esas ve 2002/3458 sayılı Kararı'na göre; *"...Kazanılmış hak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel kuralların bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunması anlamında kabul edilebileceğinden, kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekmektedir."* şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Danıştay'ın bu ve bu yöndeki yerleşik kararları da; toplu ulaşım haklarının ihale süreçlerine ve yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın devrinin mümkün olmayacağını ve bu usullere tabi olmaksızın elde edilen hakların da kazanılmış hak olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Son olarak, 04.05.2021 tarih ve 31474 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Anayasa Mahkemesinin 2018/20720 sayılı bireysel başvuru kararında da, toplu taşıma işinin ihale ile verilmesi gerektiği, belediyenin *"İyi yönetim ilkesi"*ne aykırı hareket etmesinin kişilerde uygulamanın hukuka uygun olduğu izleniminin oluşmasına neden olduğu, bir başka ifadeyle, kamu otoritesinin (kamu görevlilerinin) hareketsizliği kişiler lehine uygulamanın uygun olduğu yolunda beklentinin oluşmasına yol açtığı, belediyenin uzun süre hukuka aykırı bir iş yapması kişilere sonsuza kadar bir hak verildiği anlamına gelmediği, belediyenin hukuka aykırılığı her zaman için düzeltilebileceği, hatta düzeltmesi de gerekeceği, iptal işlemi yapılırken ölçülü hareket edilmesi gerektiği, kişilerin yolcu taşıma hakkının ihalesiz olarak verilmesini talep etmiş olmalarının belediyenin bu talebi karşılamasını gerektirmediği, belediyenin bu hakkı ihalesiz olarak verilmemesi gerektiğini bilmesi ve kişilerin talebini reddetmesi

gerekeceği, iyi yönetim ilkesi gereğince belediyenin kendi kusurundan kaynaklanan bir durumda kişilere yüklenen külfeti hafifletecek çareler bulunması gerekeceği, bu bağlamda ihale için verilmede uygun geçiş dönemi öngörülmesi seçeneğinin kullanılabileceği, bu bağlamda hatların ihale ile verileceği yönünde ilgililere tebligat yapılarak bu bildirimle istinaden ihalenin de makul süre sonunda yapılacağını bildirilerek kişilerin durumlarını buna göre ayarlaması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince toplu taşıma yapmak, her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını belirlemek, taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek, işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek açıkça belediyelerin yetkisine verilmiş, yargı kararlarında bu açık yetkinin “Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek” kapsamında belediye meclisine ait olduğu vurgulanmıştır.

Kanunda taksi, dolmuş ve servis araçlarının sayısının tespitine ilişkin yetkilerin ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacağı ifade edilmiş, yargı kararlarında diğer işlemlerin belediye meclisi ve encümen (ihale komisyonu) tarafından yürütüleceği belirlenmiştir.

Yapılacak ihale 2886 sayılı Kanun kapsamında yürütülecek, Kanun ve yargı kararları uyarınca gerekli unsurları taşıyacak, Kanun ve yargı kararları gereğince işletmek, işlettiirmek, kiralamak, hizmet almak, ruhsat ve imtiyaz vermek dışında bir yöntem uygulanamayacak bu kapsamda belediye sahip olduğu hak/imtiyaz satışı yapamayacaktır.

Yapılan incelemede; muhtelif tarihlerde 5393 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce İl/ilçe Trafik Komisyonu kararları 16 adet, servis araç plakasının süresiz olarak verildiği Kanun yürürlüğe girdikten sonra ise herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

İdare cevabında, bulguya katılmış olup hat tahsisi ve ticari plaka verilme işlemlerinde mevzuata uygun yapılması sağlanacağını belirtmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat ve yargı kararları ışığında, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak olarak verilmesi mümkün görülmemektedir. İdarenin süresi belli olmayan bu hakları kamu yararı ve kanunilik ilkeleri gözetilerek ve hak sahiplerine mağduriyet yaratmayacak öngörülebilir bir süre çerçevesinde yeniden düzenlemeye tabi tutması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 12: Su ve Atık Su Tarife Tespitinin Maliyet Esasına Dayalı Yapılmaması

Yenice Belediye Meclisi tarafından 2024 yılı için belirlenen su ve atıksu tarifesinin bu hizmetlere yönelik maliyetler ve asgari bir kârlılık hesabı yapılmaksızın belirlendiği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Ücrete tabi işler” başlıklı 97’nci maddesinde; “Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye’ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.” hükmü çerçevesinde belediye meclislerince tarifeler belirlenmektedir.

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğinde (Seri No:31) “Belediyelerin harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaları mümkün bulunmakla beraber, ücretlerin hizmetten faydalananlardan yapılan hizmetin maliyeti göz önünde bulundurularak adalet, eşitlik ve genellik prensiplerine uygun olarak tespit edilmesi gerekmektedir.” denilerek belediye meclislerince tarife belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar düzenlemiştir.

Su ücret tarifelerinin belirlenmesi için ilgililerin mevzuat kurallarına göre hazırlayacağı maliyet hesaplamaları ile ilgili belgeler belediye meclisine sunulup meclisin vereceği karar neticesinde sonuçlandırılması gerekirken gerekli dokümanlar hazırlanmadan yani maliyet hesapları yapılmadan meclis kararı ile belirlendiği görülmüştür.

Tablo 12: Uygulamada Belirlenen Tarife ve Maliyetler

Uygulama Dönemi	Tahmini Birim Su Maliyeti (TL/m ³)	Tarife (Konut: Su-Atık Su) (TL/m ³)	Maliyet Hesaplama Usulü
2022 Yılı	Su+Atık Su: 4,71	4,71	Meclis Kararı
2023 Yılı	Su+Atık Su: 8,00	8,00	Meclis Kararı
2024 Yılı1.Dönem	Su+Atık Su : 12,80	12,80	Meclis Kararı

İdare cevabında, bulguya iştirak etmiş olup su ve atıksu tarife tespitinin maliyet esasına dayalı olarak yapılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere su ve atıksu tarifelerinin belirlenmesinde maliyet hesabının kullanılması ve bir kâr oranı esas alınması gerekmektedir.

BULGU 13: Su Kaynaklarının Daha Etkin Kullanımı İçin Öngörülen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Belediyenin içme suyu temin ve dağıtım sistemlerinde 08.05.2014 tarih 28994 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği”nin amaç ve kapsamına uygun iş ve işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla, 08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği’ni yayınlamıştır.

Yönetmeliğin “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesinde; “Büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler.

Bu kapsamda, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde yer alan hususlar ve 12.10.2017 tarihli ve 30208 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli faaliyetler yürütülür. “Sorumluluk” başlıklı 11’inci maddesinde; “Bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumludurlar.” denilmiştir.

Aynı Bakanlık tarafından 16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği’nin 5’inci maddesinde; İdarelerin içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için; idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak

temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü olduklarını, 6'ncı maddesinde ise yine İdarelerin su temin miktarlarının hesaplanması maksadıyla su kaynaklarının çıkış boru hattı üzerine kaynağa en yakın noktaya, arıtma tesisi giriş ve çıkış boru hattı üzerine, servis deposu giriş ve çıkış boru hattı üzerine, terfi merkezleri çıkışı ve alt bölge giriş boru hattı üzerine debi ölçer cihaz takmalarının zorunluluk olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede;

-Yıl içerisinde sisteme verilen su miktarının hesaplanması maksadıyla, sistem üzerinde olması gereken debi ölçer cihazlarının olmadığı,

- Dağıtım sistemi üzerindeki su deposunda da debi ölçer cihazının bulunmadığı,

- İçme ve kullanma su dağıtım sisteminin kontrol edilebilmesi için alt bölgelere ayırma işlemleri ile ilgili çalışmaların yapılmadığı,

- Su kayıplarında önemli bir etken olan alt yapı yenileme ve rehabilitasyon işlerinin istenilen düzeyde gerçekleştirilmediği, tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bulguya iştirak etmiş olup iş ve işlemlerin mevzuat kurallarına uygun olarak yapılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak, su kayıp ve kaçaklarının en alt seviyeye indirilmesi ve bu suretle kamu kaynaklarının daha verimli etkin ve sürdürülebilir olarak kullanılmasını teminen anılan Yönetmelik ve Tebliğ'de öngörülen işlerin yapılması için azami gayretin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi

Yapılan denetim ve incelemeler sonucunda tahakkuku yapılan bazı gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesi ile belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak ile belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek yetkisi verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38’inci maddesinde “Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un, “Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37’nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekâletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Kanun’un “Ödeme emri” başlıklı 55’inci maddesinde; “Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir ödeme emri ile tebliğ olunur. Ödeme emrinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114’üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir...” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Cebren tahsil ve şekilleri” başlıklı 54’ncü maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen alacağın, amme borçlusundan borcuna yetecek miktardaki malı haczedilerek tahsil edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, tahakkuk etmiş amme alacaklarının vadesinde ödenmemesi durumunda 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilmelidir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı bildirilmelidir. Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise haciz varakası düzenlenmeli ve haciz işlemlerine başlanmalıdır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Belediyelerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesine göre tahsil edilen ücret gelirleri, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için genel esaslara göre işlem yapılır. Bunlar hakkında 6098 sayılı Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra-İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda belediyelerin 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen alacakları için hukuk birimleri aracılığıyla icra dairelerine başvurusu gerekmektedir.

Yukarıda anılan Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde üst yönetici ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda birtakım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen, önceki yıldan devir, cari yıl tahakkuk ve tahsilat oranları incelendiğinde, kurumun toplam tahsilatının bazı gelir kalemlerinde düşük oranda gerçekleştiği görülmüştür. Çeşitli gelir kalemlerinin tahakkuk ve tahsilat tutarlarına ilişkin tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 13: Tahsilat Oranı Düşük Olan Gelirler

Gelir Türü	Devredilen Gelir Tahakkuku (TL)	2024 Yılı Tahakkuku (TL)	Toplam Tahakkuk (TL)	2024 Yılı Net Tahsilatı (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuk (TL)	2024 Tahsilat Oranı (%)
Bina Vergisi	301.657,07	1.406.859,52	1.708.516,59	1.214.333,29	494.183,30	71,07
Arsa Vergisi	123.034,71	319.621,86	442.656,57	257.206,76	185.449,81	58,10
Arazi Vergisi	4.051,43	6.071,54	10.122,97	4.437,41	5.685,56	43,83
Çevre Temizlik Vergisi	137.505,31	1.136.913,30	1.274.418,61	971.763,90	303.593,47	76,26
İlan ve Reklam Vergisi	121.215,80	6.697,26	127.913,06	75.895,25	52.017,81	59,33
Yol Harcamalarına Kat. Payı	29.956,35	6.372,75	36.329,10	8.498,70	27.830,40	23,39
Taşınmaz Kira Gelirleri	60.616,11	440.764,59	501.380,70	315.471,70	185.909,00	62,92
İdari Para Cezaları	11.123,50	33.021,00	44.144,50	9.087,00	35.057,50	20,58

İdare cevabında, bulguya katılmış olup Gelir kalemlerinde tahakkuk tahsilat oranlarının yükseltilmesi için gerekli çalışmaların yapılacağını belirtmiştir.

Tahsilat oranlarının düşük seviyede gerçekleşmemesi için tahsil ve takip hususunda mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi ve gerekli icra takibi işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

Mal Müdürlüğünden alınan aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden ödenmesi ve bunların satışı sonucu tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedilmesi suretiyle aile cüzdanı ile ilgili parasal işlemlerin Belediye hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliği'nin "Evlendirme Memurluğunun Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinde; evlendirme memurlarına aile cüzdanı düzenleme görevi verilmiş olup belediye personeli arasından görevlendirilen evlendirme memurlarının nüfus müdürlerine ve belediye başkanına karşı sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Aile Cüzdanlarının Mal Sandıklarından Alınması" başlıklı 54'üncü maddesinde; aile cüzdanlarının il ve ilçe mal sandıklarınca evlendirme memurlarına kredili olarak verileceği, bu cüzdanların zimmetle verilmesi ve bedelinin tahsili hususlarında Devlet Muhasebesi Muamelat ve Genel Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu hüküm ile hem muhasebe yönetmeliklerine atıf yapılmış hem de aile cüzdanlarının ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe müdürlüğünce belediye tarafından görevlendirilecek yetkili memurlara zimmetle verilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler" başlıklı 498'inci maddesine göre; değerli kâğıtlar kapsamında olan aile cüzdanları yetkili memurlara, satıldıkça bedeli teslim edilmek üzere zimmetle verilir. Aynı maddenin devamındaki hükme göre ise yetkili memurlar, muhasebe birimlerinden zimmetle aldıkları değerli kâğıtların satış hasılatını en çok on beş günde bir ve her halde mali yılın son iş gününde ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe birimi veznesine veya banka hesabına yatırmak zorundadırlar.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; aile cüzdanlarının Belediyenin yetkili memurları tarafından mal müdürlüğünden zimmetle ve bedelsiz alınacağı, söz konusu cüzdanlar satıldıkça tahsil edilen tutarların mevzuatta belirlenen sürelerde ilgili mal müdürlüğüne yine yetkili memurlar tarafından yatırılması gerektiği anlaşıldığından Belediyenin aile cüzdanlarının satın alınması, satılması, muhafaza edilmesi ve muhasebeleştirilmesi ile ilgili herhangi bir yükümlülüğü olmadığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden karşılandığı, cüzdanların ilgililere satışı yapıldıkça tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedildiği ve bunlara ilişkin işlemlerin Belediye muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bulguya iştirak etmiş olup aile cüzdanı alımlarının, ilgili mevzuat çerçevesinde yapılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak, aile cüzdanlarının Belediyenin yetkili memurları tarafından mal müdürlüğünden zimmetle ve bedelsiz alınması, söz konusu cüzdanlar satıldıkça tahsil edilen tutarların mevzuatta belirlenen sürelerde ilgili mal müdürlüğüne yine yetkili memurlar tarafından yatırılması sağlanmalıdır.

BULGU 16: İş Kazası Nedeniyle Ödenen Tazminat ve Mahkeme Masraflarının Olayda Kusurlu Bulunan Taşeron Firmaya Rücu Edilmemesi

Yenice Belediye Başkanlığı bünyesinde 2016 yılında taşeron bir firmada usta olarak çalışmakta iken 26.06.2016 tarihinde iş kazası geçiren işçiye Karabük-Yenice Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla hükmedilen iş kazasından kaynaklanan tazminat ve mahkeme masrafları toplamı olan 2.771.762,66 TL nin yarısının, olayda yarı oranında kusurlu bulunan taşeron firmaya rücu edilmediği görülmüştür

Kurumlar kendi bütçelerinden yaptıkları ihalelerle personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yaptığı 2016 yılında, ihaleyi alan taşeron bir firmada usta olarak çalışan bir işçinin 26.06.2016 tarihinde iş kazası geçirmesi nedeniyle davacı vekili tarafından Davacı Yenice Belediyesi ile İhbar Olunan Taşeron Firma aleyhine Karabük-Yenice Asliye Hukuk Mahkemesinde (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 09.02.2022 tarihinde 2022/24 Esas sayılı Tazminat (İş Kazasından Kaynaklanan) davası açılmıştır.

Mahkeme tarafından olaylar bilirkişi raporları doğrultusunda değerlendirilmiş ve olayda asıl işveren Yenice Belediye Başkanlığının %45 oranında kusurlu bulunduğu, alt yüklenici ve kaza geçiren işçinin işvereni taşeron firmanın da %45 oranında kusurlu bulunduğu, kaza geçiren işçinin de olayda %10 oranında kusurlu bulunduğu, davacı işçinin 26/06/2016 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu %43.2 oranında sürekli iş göremez duruma düşmesi nedeni ile oluşan sürekli iş göremezlik zararının SGK tarafından karşılanmayan kısmının 1.031.747,45 TL olduğu tespitiyle 1.031.747,45 TL maddi tazminatın kaza tarihi olan 26.06.2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davacıya ödenmesine,

200.000,00 TL manevi tazminatın kaza tarihi olan 26/06/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davacıya ödenmesine, diğer mahkeme giderlerinin de davacıya ödenmesine, Mahkemenin 04.07.2024 tarih ve 2024/80 Karar nolu kararıyla karar verilmiştir.

Mahkeme kararına istinaden tazminat tutarı ve diğer giderlerin tahsili için davacı avukatı tarafından 12.09.2024 tarihinde Zonguldak İcra Dairesinin 2024/13163 Dosya no ile icra takibi başlatılmış ve tazminat ve her türlü masraflar dahil Belediye adına 2.771.762,66 TL borç tebliğ edilerek ödeme işlemi başlatılmıştır.

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararında; olayda asıl işveren Yenice Belediye Başkanlığının %45 oranında, alt yüklenici ve kaza geçiren işçinin işvereni taşeron firmanın da %45 oranında kusurlu olduğu hüküm altına alındığına (kusur oranları yarı yarıya olduğuna) göre, toplam %90 kusura tekabül eden ve Zonguldak İcra Dairesinin 2024/13163 Dosyası ile icra takibi başlatılan toplam 2.771.762,66 TL borcun yarısından işçinin işvereni taşeron firmanın sorumlu olduğu hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Bu nedenle $2.771.762,66 / 2 = 1.385.881,33$ TL nin, iş kazasının meydana geldiği tarihte işçinin işvereni olan taşeron firmadan rücu edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede olayda yarı oranında kusurlu bulunan işçinin işvereni taşeron firmadan 1.385.881,33 TL nin rücu edilmesiyle ilgili herhangi bir hukuki sürecin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından gönderilen cevapta; İş kazası geçiren personelin mahkeme kararı ile belediye aleyhine hükmedilen tazminat ve mahkeme masraflarının ilgisine rücu edilmesi sağlanacağı belirtilmiş ancak bu konuda herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, Yenice Belediye Başkanlığı bünyesinde 2016 yılında taşeron bir firmada usta olarak çalışmakta iken 26/06/2016 tarihinde iş kazası geçiren işçiye Karabük-Yenice Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla hükmedilen iş kazasından kaynaklanan tazminat ve mahkeme masrafları olan 2.771.762,66 TL nin yarısının, olayda yarı oranında kusurlu bulunan taşeron firmaya rücu edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>